

Hollandiába csempészik a védett növényeket

Gyűjtés helyett természeteni kellene

Kipusztulhatnak egyes gyógynövényfajok a gyűjtés miatt. Ez a véleménye a WWF nemzetközi szervezetének, melyhez a WWF Magyarország is csatlakozott. Nemcsak gyógynövényeket fenyeget veszély, hanem kerti tavakba ültethető vízinövényeket is.

A felhíváshoz való csatlakozást azért tartotta fontosnak a szervezet – tudtuk meg *Exner Tamástól*, a WWF Magyarország erdészeti programvezetőjétől –, mert a gyógynövény alapanyagú szerek felhasználása nálunk is és Nyugat-Európa-szerte egyre növekszik.

Ha csak gyűjtéssel elégítik ki ezt az igényt, annak súlyos következményei lehetnek, megoldást a természet jelölheti. Ez megélhetési forrást biztosíthat sokaknak, Magyarországon olyan gyógynövények is szaporíthatók, amelyeket tőlünk nyugatabbra, északabbra már nem lehet természeteni, s ezekre mindig vevő a Nyugat. De nemcsak kereskedelmi mennyiségben érdemes gyógynövényekkel foglalkozni, hanem családi használatra is, a kert egy-egy részét felhasználva e célra.

Csongrád megyében a székutasi pusztai a legismertebb gyógynövénytermő hely, elsősorban kamilla található itt. A növény nem védett, ám vigyázni kell: a település határának egy része a Körös-Maros Nemzeti Park igazgatósága területéhez tartozik, itt csak a park engedélye alapján lehet kamillát gyűjteni – tudtuk meg *Kalivoda Béla* igazgatóhelyettesétől. A növény zavartalanosságának biztosítása a park területén azért lehet szükséges, mert

a gyűjtők tevékenységükkel az ugyanitt élő védett élőlények fennmaradását veszélyeztethetnék. Ha a kamilla a nemzeti parkon kívül helyezkedik el, és például fokozottan védett madárnak ad otthont, az igazgatóság ekkor is határozhat úgy, hogy nem ad engedélyt a gyűjtésre. Egy gyógynövénycég vezetője szerint Székkutason az utóbbi években megritkult a kamilla, ezt azonban nem a gyűjtők okozták, hanem az időjárás.

Nemcsak gyógynövényeket gyűjtenek egyre többen, hanem például virágkötészeti felhasználásra alkalmas fajok egyedeit is. A Csongrád megyében szintén jelen lévő Kiskunfélegyházi Nemzeti Park igazgatósága legfőlegb a gyalogakác, azaz ámorcsereje – mint tájidegen, veszélyesen terjedő növény – gallyainak begyűjtését engedélyezi; ezt kiegészítő használatra is. *Sirkó Zoltán*, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) vásárhelyi aktivistája tudomása szerint általános jelenség, hogy egyre többen gyűjtik a különböző vízi-, mocsári növényeket, kerti tavak kelleiként, tövestől kiszedve. Ezek, szakértő gondozás hiányában, többnyire halálra vannak ítélve, a folyamat súlyosan csökkenti a termőhelyen maradó állomány életképességét is. Még Hollandiába is viszik ki őket, illegálisan (ha tudják), pedig védettek. Ilyen például – a köznyelvben vízililiomként ismert – szibériai nőszirm, s a mocsári nőszirm, utóbbi még nem túl ritka, a védelemmel épp a ritkulást igyekeznek megelőzni a természetvédelem.

F. CS.

Magyarországon nem csak gyógynövényeket fenyeget az illegális gyűjtés
Illusztráció: Tésik Attila

Tíz év alatt négyszázhusz kötetet jelentetett meg a Bába Kiadó

Segítik a szegedi szerzőket

Majzik István munkatársaival egyeztet a kiadó Cserzy Mihály utcai nyomdájában

Fotó: Schmidt Andrea

Mostanáig összesen több mint négyszázhusz példányban négyszázhusz kötetet jelentetett meg a helyi szerzőket is felkaroló, idén tízéves szegedi Bába Kiadó. Vezetőjét, Majzik Istvánt nemrégiben Kőlcsey-éremmel tüntette ki a város.

Egy működésképtelen nyomda megvásárlásával indult az a vállalkozás, melynek utóda, a Bába Kiadó idén tizedik születésnapját ünnepli. A cég vezetője, *Majzik István* számára ismeretlen területnek számított a nyomdaipar és a könyvkiadás. Szerencséje volt, hogy az akkoriban felbomló Szegedi Nyomda munkatársai közül három, nagy tapasztalattal rendelkező szakembert sikerült megnyernie. Kezdetben mindenféle nyomdai munkát elvállaltak, és a nyomtatványokra specializálódtak.

Elátkozott riportok

– 1994 decemberében *Halász Miklós* újságíró Elátkozott ri-

DÍJAZZÁK A MUNKÁJÁT

Majzik Istvánt a magyar kultúra lovagjává választották, munkáját Juhász Gyula-díjjal ismerték el, nemrégiben pedig a magyar kultúra napján Kőlcsey-éremet kapott az önkormányzattól.

portok című kötete volt az első könyv, amit kiadtunk, majd *Horváth Dezső*, *Németh András*, *Tóth Béla* és *Simai Mihály* íróasztaliókban várakozó munkái következtek. Később mindannyian megbecsült, többkötetes szerzőink lettek. Csodálatos élmény volt számomra, amikor *Németh András*, az első hazai veseátültetést végző kiváló szegedi orvos könyves szemmel mondott köszönetet azokért az elismerésekért, amiket a nálunk megjelent kötetei nyomán

kapott. Néhány év alatt országos hírnévre tettünk szert, jelentkeztek budapesti szerzők is, sőt az Egyesült Államokba és Kanadába is készítettünk kiadványokat. Főként szegedi és Csongrád megyei szerzőkre, témákra specializálódtunk – mondja *Majzik István*, aki azt is elárulja: kezdetben elsősorban a nyomda profitját fordították könyvkiadásra. Így tudtak olyan munkákat is megjelentetni, amelyekről nem remélhetek üzleti sikert.

Parkolószerzőket is nyomtatnak

Néhány éve Magyarországra és Romániába is kizárólag a Bába Kiadó nyomdája gyártja a Szegeden is használatos parkolószerzőket. Ennek és a biztos szegedi megrendeléseknek köszönhetően stabilan tudnak gazdálkodni, hiszen évekre előre lekötött a nyomda kapacitásának 70-75 százaléka.

– Büszke vagyok arra, hogy *Péter László*, *Tandi Lajos* és *Polner Zoltán* is csatlakozott a kiadóhoz. Sok hasznos tanácsot kaptunk tőlük, ennek köszönhetően egyre jobb minőségben jelennek meg a kötetek. Tavaly már az összes bevételünk negyede, több mint 20 millió forint a könyveink forgalmazásából származott – árulja el a kiadóigazgató.

A legjobb első könyves

Tíz év alatt négyszázhusz kötetet adtak ki több mint négyszázhusz példányban. Nagy sikernek számított, hogy néhány éve *Jusztin Harsona* Naplómossal kettesben című regénye a legjobb első könyves szerzőnek járó Bródy Sándor-díjat is elnyerte. A tavaly megjelent negyvenöt kötet közül *Sándor János* A szegedi színjátás krónikája című munkája volt a kiadó legnagyobb vállalkozása.

H. ZS.

A hónap könyve

Pesti Divatlap – 1844-ből

A közönség igényeit szem előtt tartó, ahhoz alkalmazkodó, a társadalom és az irodalom felszíni változásait, a divatot frissen követő folyóirat 1844 évi számain ajánlja az olvasók figyelmébe az alábbi néhány szemelvény segítségével a Somogyi-könyvtár.

Sokszor elhangzik a mai sajtótermékek kritikájaként: bulváros! Az indulásakor a nemzeti irányú művelődést szolgáló, a kor szellemével lépést tartó, az irodalmi, a művészeti és társas élet eseményeiről, jelenségeiről tudósító és vitatkozó divatlap is a bulváros irányba mozdult el, amikor 1844-ben, Vahot Imre szerkesztése alatt hangot váltott: az üzleti eredményesség érdekében ki is szolgálta a divatot, a polemizáló hangvételt a szellemeskedés és erőltetett magyarkodás irányába fordult. Vahot érdeme viszont, hogy *Petőfi Sándort* vette maga mellé irodalmi segédszerkesztőnek. 1845 áprilisáig itt jelentek meg első közlésben *Petőfi* versei.

A Pesti Divatlap műmellékletként párizsi divatképeket közölt színezett metszetlapokon. A képekhez fűzött rövidke szöveg általában élvezetesen semmitmondó, inkább csak a képen szereplők beállítását értelmezi.

„Párizsi divatkép, mellyen az egyik nő díszöltönye egészen magyaros”

Azok a leírások sem segíthettek sokat a korabeli szabóknak és varrónőknek, amelyekben a szerkesztő csupán a párizsi divat követésével vitázik.

Az első pesti divatképhez viszont harciasan lelkes, agitatív cikket írt Vahot: „Tekintsetek, hazám hölgyeim mai divatké-

pünkre, s bizonyonnyal szebbnek fogjátok találni ezen magyar tarajos fejkötőt, mint bármely divatárusnő idegen szabású Visit-Negligé-Hauben-jait, Hut-jait, és ezen, a derék magyar hölgy derekára oly szépen simuló, s igen izletes téli nözeke is kétségkívül jobban fog nektek

tetszeni, mint bármely külföldies alakú crispin és mantel. ... Hát ha még mindezt belső kelmeből készülő veenditek magatokra, már akkor csakugyan büszkébb önértettel mondhatjátok: ime mi igazi magyarok, hű honleányok, hű honfiak vagunk! – Viseljük hát magyar ruhát, magyar kelméből, e részben is emeljük a kedves hon javát, s feleljünk meg nemzetiségünk kívánatainak emberül.”

Egy sikeres szegedi színházi eseményről is olvasható tudósítás: „Vidéki levéltárca. Szegedről írják, hogy oda Szerdahelyi csakugyan megérkezett színész-társaságával. Ápril' 8kán kezdék meg előadásuk' sorát Szigligeti „Szökött katonájával”, oly tele színházban, hogy a nézőség' egy része 7 órakor már belé sem fért. Az előadások első cyclusa előlegesen 12 játékra biztosított.”

A 'Kedvszotyantó labdacok' rovatban szellemes vagy éppen szellemeskedő aforizmák között olvasható egy kortalan érvényű megállapítás. Felületes olvasás címmel: „Mi az oka, hogy a kikölcsönzött könyveket oly nehéz ismét visszakapni? „Az – ugymond egy elméncz ficzkó, hogy az olvasók sokkal könnyebbnek látják megtartani a könyvet, mintsem annak tartalmát.”

SZŐKEFALVI-NAGY ERZSÉBET

50 minutes: új művészeti folyóirat indul Szegeden

Fiatalkötők országos magazinja

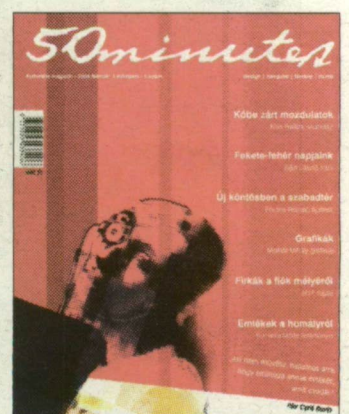
Országos terjesztésű, új, színes havi kulturális magazin indul februárban Szegeden. Az 50 minutes fiatal alkotóművészeket kíván bemutatni.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Holnap kerül az újságírókhoz az 50 minutes című új kulturális magazin első száma. A folyóiratot ugyan Szegeden szerkesztik, de országos merítésű és terjesztésű, kiadója a budapesti MagyArt Group Lapkiadó.

– Azokat a fiatal, tehetséges alkotóművészeket szeretnénk a közönséggel megismertetni, akik nem kapnak lehetőséget munkáik bemutatására. Nem tisztünk eldönteni, ki tehetséges, ki kevésbé, igyekszünk objektíven bemutatni minden eredeti alkotót. Fontos megjegyezni, hogy ez nem szaklap, mi érzéseket, élményeket kívánunk átadni a művészek munkáin keresztül – mondja *Szavics Iván Péter*, az 50 minutes produkciós vezetője.

Szobrászok, festők, fotósok, ötvösök, lakberendezők, számítógépes grafikusok, egyszóval minden alkotóművészeti ág képviselői számára nyitott a lap. Az emberek keveset foglalkoznak ma-napság a művészetekkel, a szer-

Az új folyóirat címlapja

kesztők szándéka szerint a magazin címe arra utal: legalább 50 percet szánjunk a kultúrára.

A 48 oldalas februári első számban többek között *Kiss Balázs* szobrász, *Bézi László* fotós, *Fontos Rómeó* építész és *Molnár Mihály* grafikus szerepel. – Bár a lapkészítés alapvetően üzleti vállalkozás, mégsem az a legfőbb célunk, hogy extraprofitra tegyünk szert. Szeretnénk az új utakon járni, ismeretlenség homályába vezető tehetségeket segíteni – állítja *Szavics*, aki szerint ilyen jellegű lap még nincs a magyar piacon, ezért azt reméli, lesz iránta kereslet.